

Prest!

BERBETAN: **SANDOR AUGUSTO** EUSKAL HERRIKO BODYLINE FITNESS TXAPELKETAREN GARAILEA

ERREPORTAJEA: AISIALDIA SEGURUAGOA EGITEKO BIDEAN BARKUA: ERRIBERA EZ DAGO SALGAI!

6-267-268-269-270

Sustatzailea

Berbaizu
—euskara elkarte—

Babesleak

Laguntzaileak

Hedabide honek honako erakundeen dirulaguntza jaso du, baina BLB Komunikazioa Kooperatiba Elkarteak da edukariaren erantzule bakarra

Babestu

Prest!

Egin zaitez Berbaizuko bazkide eta jaso PREST!
Aldizkaria etxean. Kuotak:

..... Arrunta	60€
..... Jubilatua	
..... Ikasleak	30€
..... Langabeak	
..... Familiak	75€

Aldizkari hau etxean jaso nahi baduzu bidali zure datuak ondoko helbideetara:

Izen-abizenak
Helbidea
Telefonoa
E-posta
Kontu zenbakia (Iban)

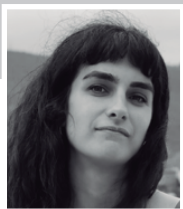
berbaizuko@gmail.com
94 447 10 42
Ramon y Cajal 42 / 48014 - Deustu

Itsaso Larramendi Elexgaray - Nerea Cubillo Urkizu			Iritzia	4
Clara Garcia			Gurera etorriak	5
II	erreportajea AISIALDIA SEGURUAGOA EGITEKO BIDEAN: ERASOEN AURKAKO PROTOKOLOA MARTXAN <i>2025eko udalekuetan ofizialki martxan jarriko da protokoloa Kukulaisiko elkartearen arteko lanaren fruitu gisa, Berbaizu elkartearen tartean.</i>	6		
Saniko Jaiak 2025			Jai herrikoiak	10
Luzarra, Deustuko auzoa			Behin batean	12
Adinekoentzat hizkuntzarik ez? Gutun irekia Eusko Jaurlaritzari			Artikulua	14
b	berbetan SANDOR AUGUSTOrekin <i>Sandor Augusto 27 urteko arangoitiarra da, eta 2025a inflexio urte bihurtu da harentzat. Euskal Herriko Bodyline Fitness txapelketan garaile izan da, eta, gainera, bere dojo propioa ireki du Leioan: Augusto Kyokushin. Lokala ireki zuenetik munduko txoko askotan egon da ikasleekin batera, txapelketaz txapelketa. Gurekin aritu da bizi duen une berezi honi, egun dituen erronkei, eta, batez ere, kirolarekiko sentitzen duen pasioari buruz.</i>	16		
Elkartasuna; beste udalerri batzuk Deusturen alde (1929)			Irudiak berbetan	21
EUSKAL KULTURA Hi haiz hi artista JAI HERRIKOIAK Erribera ez dago salgai! JAI HERRIKOIAK Gora Arangoitiko jaiak! KULTUR TXOTX Jon Intxaurrea eta Enare Muniategi Etxabe		 barkua bete herba		

Prest!

Argitaratzailea:
BLB Komunikazioa Koop. Elk.
Tel: 94 447 10 42
Ramon y Cajal 42
Deustu 48014
bilbokoaldizkariak@gmail.com

Zuzendaria: Idurre Villanueva Del Burgo
Erredakzioa: Nerea Olaziregi, Gaizka Suarez, Laura Freijo, Hekor Ortega, Jone Gartzia, Borja Sarriñandia-Ibarra, Andoni Lopez, Aitor Sarriñandia-Ibarra, Patxi Gaztelumendi, Olatz Arregi, Ane Rotaetxe, Iker Basabe, Maider Zalbidea, Hodei Torres, Maddi Argote, Ane Zabala, Lur Mallea, Txema Luzuriaga, Jon Intxaurrea
Kolaboratzaileak: Elorri Bertso-Eskola, Deustuko Eskola, Deustuko Ikastola, Ibarrekolanda BHI, Intxixu Ikastola, San Inazioeko eskola, Arangoitiko Eskola, Deustuko Gazte Lokala, Deustuko Jai Batzordea, Errondoko Auzo Etxea, San Inazioeko Jai Batzordea, Bilbotik Perura
Argazkiak: Ecuador Etxea
Publizitatea: Idurre Villanueva Del Burgo
Diseinua: BO5T
Maketazioa: Laura Freijo Iglesia
Inprimategia: Antza
Ale kopurua: 2.800
Lege Gordailua: BI-571-01

Itsaso Larramendi Elexgaray
Hiriaz eta beste

Higienismoaren izenean

Calaisera egin du martxa Mugak Zabalduz karabanak aurtengo uztaillean; Frantzia iparraldeko mugara, Erresuma Batuko eta Europar Batasuneko lurak elkar ukitzearen dauden puntura.

Calais da lotura puntu bezain beste, kontentzio gune. Lekuaren izaera osatzen dute portua eta Eurotunela bezalako mugikortasunerako azpiegiturak, eta baita mugaren euste dispositibo eta arkitekturek ere. Iluntzean, plaia beretik begiztatzen dira ferryak joan-etorri etengabea eta airez puztutako batelak itsasoratze esperantzatuak.

Calais da bizigune bezain beste, biolentzia eremu. Muga zeharkatu nahi dutenek kale-zirrikietan kanpatzen dute, bizitza-leku deritzoten guneetan. Telazko bizitokiak dira; egun, hilabete zein urteetan zehar okupatuak, igarotzean dabiltzaneren etxe prekarioak. Augéren ez-lekuak bizitza-leku dira bertan.

Calaisen bat egiten dute mugaren dispositiboek eta kalearen higienizaziorako teknikek. Muga hiriko kaleetan zehar hedatzen da: berdeguneetan jarritako harri handiek eragotzi egiten dute pertsonen egotea; alanbre arantzadunek koroatutako murruek errepide bazterrak zigilatzen dituzte; metalezko hesiek tunel-babeslekuak hesitzen dituzte.

Nerea Cubillo Urkizu
Zergatik onartu ezarri dutena?

Euskararekin bat

Eskuetan duzun PREST! aldizkariak mende laurden darama hilero Deustualdeko gertakarien berri ematen. Euskaraz eta doan, ehunka etxetara heltzen.

Euskararen normalizazioaren alde, 2001. urteko martxoan kaleratu zen lehen aldiz Berbaizu Euskara Elkartearen ekimenez, Hitzartu aldizkariari lekukoa hartuta. Tokiko informazioa emateko eta euskarazko irakurketa sustatzeko helburuekin sortu zen.

Horretan dihardu gaur egun ere, nahasmen informatibo eta aztoramendu sozial handiko garaiotan, eta euskararen aurkako oldarraldi bete-betean. Ez dira betiko garai onenak kazetaritzarentzat, ezta euskararentzat ere. Horregatik, ikasturte honetan PREST! aldizkariari ekarpena egiteko

aukera izatea luxua izan da niretzat. Eta nola ez, luxua izango da ere, udako etenaldiaren ostean, irailean aldizkaria etxeko buzoian jasotzen jarraitzea.

Euskara larrialdian dago. Nork esango zigun 2025. urtean gure hizkuntzarekin zerikusia izan zezakeen ekimen oro luxu bilakatzeko bidean egongo zela? Mendeetan zehar jazarria, debekatua eta isildua izan delako dago euskara larrialdian, baina baita instituzioek era honetako herri ekimenak diru apurrekin hornitu dituztelako. Jakin Bilbo dela euskal hitzun gehien dituen Euskal Herriko hiriburua, eta euskararen ordenantzarik ez duen bakarra, nahiz eta aldarrikapena aspaldikoa den.

Clara García

Jatorria: Aracena (Huelva)

Bizitokia: Sarriko

Lanbidea: ikaslea

“Auzoko azpiegitura oso berria eta zaindua iruditzen zait”

Zerk ekarri zintuen Sarrikora?

Pintura masterra ikastera etorri nintzen, oso ospe ona izateaz gain Espainia mailan dagoen bakarra delako. Etorri baino lehen jada banuen lagun bat hemen bizi zena eta bere etxean elkarrekin bizitzeko proposatu zidan.

Zein izan zen zure lehen inpresioa iristean?

Hona heldu nintzenean, berehalako sentsazioa izan zen ikusi nuen ezberdina zela nire ohiko ikuspegitik. Egia da mendi inguruan bizi naizela, eta horrek ez ninduela asko harritzen baina, oro har, dena oso ondo zainduta zegoela nabaritu nuen. Auzoko azpiegitura oso berria eta zaindua iruditzen zait.

Hona etorri aurretik, ezagutzen al zenuen euskal eremua eta kultura?

Egia esan, ez. Apur bat ezagutzen nuen, baina ez nekien asko inguruaren edo kulturen inguruan. Etorri aurretiazko erreferentziak hemengo lagunak emandakoak ziren. Erasmusean egon nintzenean jendea euskalduna ezagutu nuen, eta denek esaten zidaten Bilbo Granada bezalakoa zela, baina iparraldean. Hala ere, ez nuen imajinatzen nolakoa zen hemen bizitzea.

Zeintzuk dira Aracena eta Sarriko-ren artean sumatu dituzun antzekotasunak eta desberdintasunak?

Bi bizilekuetan ikasle asko dago baina, aldi berean, oso eremu familiarak dira: fruta-dendak eta gainontzeko tokiko merkataritza lokalak oso gertukoak dira, eta hori gustukoa dut. Desberdintasunei dagokienez, aipatu dudana bezala, azpiegituraren gaiak harritu nau gehien hasieratik. Horrez gain, ez nuke beste ezer nabarmenduko.

Zer harreman duzu euskararekin?

Ba ez dakit asko, egia esan. Hitz oinarritzkoenak dakizkit: kaixo, eskerrik asko, etab., baina ez dut harreman handirik. Jakingo banu hemen 10 urtez biziko naizela, agian euskara klaseak hartuko nituzke, baina hemen komunikatzeko bakarrik balio didanez, ez dut planteatu. Hala ere, oso hizkuntza polita iruditzen zait.

Zure jaioterriaren falta sumatzen duzu?

Oso gustura nago hemen, baina nire jendea dut faltan: familia, bikotekidea, arreba... Askotako gogoratzen naiz haiekin. Haiek hemen egotea gustatuko litzaidake.

Askotan itzultzen zara etxera? Zenbatean behin?

Gabonetan eta Aste Santuan nire herrira joan nintzen, eta gainera, ohitura dut hiruhileko bakoitzean behin joateko. Nire bikotekidea Granadan bizi denez, urtean zehar 3 aldiz joan naiz bisitan. Orain, uda denez, herrira itzuliko naiz eta hilabete eta erdi egongo naiz han gutxi gorabehera.

Noiz arte biziko zara hemen eta zer asmo duzu?

Oraingoz hemen geratuko naiz epe-mugarik gabe, Bilbo gusztatzen zaidalako eta arte arloan lana dagoelako. Kanpoan lan eskaintzaren bat izango banu ikusiko nuke, baina oraingoz nire asmoa hemen geratzea da. Margogintza estudio bat daukat lagunekin eta ez daukat joateko presarik. Sarrikoan geratuko naiz orain arteko pisu berean.

Oro har, nola baloratzen duzu zure hemengo egonaldia?

Oso modu positiboan. Oso pozik nago hemen eta hiriko giroa gustuko dut. Maila pertsonalean eskaintza artistiko handia dago eta hazteko behar dudana guztia daukat, bilatzen nuen, hain zuzen. Gainera, oso gustura nago ezagutu dudana jendearekin, eta badaukat babes sarea.

AISIALDIA SEGURUAGOA EGITEKO BIDEAN: ERASOEN AURKAKO PROTOKOLOA MARTXAN

2025eko udalekuetan ofizialki martxan jarriko da protokoloa Kukulaisiko elkarteen arteko lanaren fruitu gisa, Berbaizu elkartearen tartean.

Testua: Asier Cobos

“Adingabeen aisialdia ezin da segurtasunik gabe ulertu”, diote Kukulaisiko kideek aho batez. Horri erantzunez, 2024an sortu zuten *Erasoen Aurkako Protokoloa*, elkarteko bazkide guztien —Berbaizu tartean— elkarlanean. Aurten, 2025ean, dokumentua ofizialki jarriko da martxan, eta tresna praktikoa eraginkorra bihurtuko da aisialdiko dinamiken baitan.

Protokoloak, bere osotasunean, tresna sistematizatu eskaintzen du aisialdiko espazioetan indarkeria egoerak prebenitu eta modu eraginkorrean kudeatzeko. Bere sorreraren abiapuntua ez da soilik borondate etikoa izan, baizik eta behar zuzena ere bai; hain zuzen ere, 2021eko ekainaren 4ko 8/2021 Lege Organikoak ezarritako betebeharra (*Haurrak eta Nerabeak Indarkeriaren Aurka Babesteko*

Babes Integrala). Lege horrek modu esplizitu behartzen ditu haurrekin eta nerabeekin lan egiten duten erakunde guztiak indarkeria prebenitzeko eta eraso egoerei erantzuteko protokoloak edukitzera. Hala ere, elkarteko bazkideek ez zuten protokoloa derrigortasun huts gisa ulertu. Are gehiago, bazkide elkarte askok beren kezka eta behar zehatzak adierazi zituzten, benetako premia zutelako. Horrenbestez, tresna erreal eta erabilgarri bat diseinatu dute, testuingurura egokitua eta praktikotasunez hornitua.

Egitura argia du dokumentuak, printzipio orokorretatik eta jardun zehatzetaraino. Honako elementu giltzarri jasotzen ditu: hezitzaile guztiek derrigorrez jaso beharreko formakuntza, kontratazioetan sexu-deliturik gabeko ziur-

ERASOEN AURKAKO PROTOKOLOA

tagiria aurkezteko betebeharra, eta, batez ere, babes-ordezkararen figura udalekue-tan. Azken hau da protokoloaren bizkarre-zurra, erasoren baten aurrean, hark hartzen baitu ardura lehen erantzuna emateko; alegia, protokoloa martxan jarri eta parte-hartzaileen segurtasuna bermatze aldera. Bere eginkizuna ez da soilik teknikoa. Konfiantza giroa eta zaintza kultura eraikitzen laguntzen du, eta konfiantzazko erreferente da.

Era berean, erasoen sailkapen argia egi-ten da (arinak, larriak eta oso larriak), eta kasu bakoitzean jarraitu beharreko urratsak ezartzen dira. Konfidentzialtasuna, erruga-betasun-presuntzioa eta biktimekiko begiru-neia bermatzen dira une oro, eta gertaeren erregistro ofiziala eta jarraipen sistematikoa ezartzen dira datu-base baten bidez. Fa-miliaren inplikazioa ere aurreikusia dago, informazioa argitasunez eta gardentasunez komunikatuz; eta, noski, mindutako pertso-naren ongizatea erdigunean jartzen da.

Laburbilduz, protokoloa ez da soilik legezko betebeharraren egite hutsa, aisialdia bi-zitzeko modu bat berrasmatzeko aukera baizik: seguruagoa, errespetuzkoagoa eta hezitzaileagoa.

Lanketa sakona

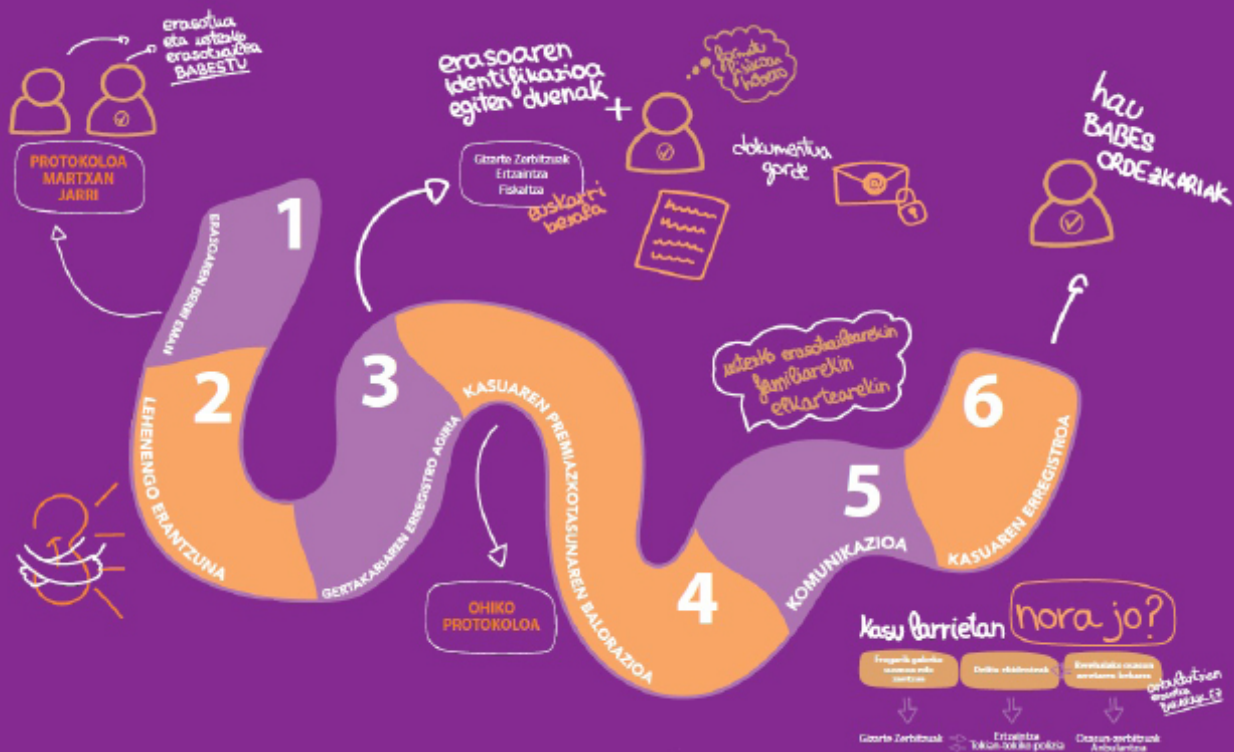
Erasoen Aurkako Protokoloa ez da hutsetik sortu. Azken urteotan gero eta kezkatuago daude aisialdiko hezitzaileak, antolatzaileak eta parte-hartzaileak: “Hainbat eraso egoera modu ez-formalean tratatzen genituen, baina ez geneukan horiei erantzuna emateko tresnarik”, azaltzen dute Kukulai-siko elkarteko kideek. Horregatik, 2023aren amaieran, Elkartea osatzen duten bazkideek —Berbaizu barne— protokolo bat diseina-tzeko prozesua abiatu zuten. Elkarteen arteko elkarlana eta adituen ekarpenak oinarri hartuta, urtebete baino gehiagoko lanketa izan du dokumentuak.

Lehenengo proba praktikoa 2024ko udan egin zen. Udalekue-tan, protokoloa aktibatu ahal izateko informazioa partekatu egin zen: hezitzaileen formakuntza beharra, babes-ordezkarien izendapena eta parte-hartzaileen familiek horren berri izatea. “Ez zen test huts bat, benetan aplikatu genuen”, adierazi dute bazkideek. Esperientzia horrek honako gogoeta esanguratsu hau utzi zuen: halako tresnak beharrezkoak dira, eta funtziona-tzen dute.

Aurten, 2025ean, dokumentua birdiseinatu eta erabilgarri jarri da aisialdiko elkarte guztientzat. “Protokoloa ez da soilik agiri bat. Tresna bat da, hezitzaileen, gurasoen eta parte-hartzaileen esku dagoena, denon ardura delako aisialdian segurtasuna bermatzea”, diote sortzaileek.

Urrats bat komunitate seguruago baterantz Protokoloaren indarra ez datza soilik dokumentuan, baizik eta horren atzean dagoen jarreran: segurtasuna, errespetua eta zaintza erdigunean jartzen dituen kulturen. Elkarleen arteko saretzea, tokiko eragileekin koordinazioa eta prestakuntza etengabea funtsezko osagaiak dira.

Berbaizuk eta Kukulaisiko gainontzeko elkar- teek badakite oraindik asko dagoela egiteko. “Protokoloa martxan dago, baina hobetzen jarraitzeko jaio da. Errealitatera egokitzen ez bada, ez du zentzurik”, ohartarazi dute.

Elkarteak sortutako protokoloa tresna praktikoa da, baina, aldi berean, adierazpen politiko eta pedagogikoa ere: “Ez dugu onartzen aisialdia arriskutsua izatea. Ez dugu erasorik onartzen. Ez dugu onartzen gazteek isildu behar izatea. Eta ez dugu onartzen hezitzaileek euren kabuz egoera larriak kudeatu behar izatea, tresnarik gabe”.

Berbaizu eta Kukulaisiko gainontzeko elkarteek, eguneroko lanean, erakutsi dute posible dela komunitate bat erakitzea non zaintza, euskara eta parte-hartzea eskutik doazen.

Uda honetan, protokoloa martxan egongo da udalekuetan. Eta horrekin batera, beste aisialdi eredu bat: “Justuagoa, seguruagoa eta parte-hartzaileagoa”.

SANIKO JAIK 2025

Beste urte batez, Jai Batzordetik jaiak antolatu ditugu merkatarien, tabernarien eta kuadrillen laguntzarekin batera.

Testua eta argazkiak: Saniko Jai Batzordea

Abuztua helduta, agur esan diegu 2025eko San Inaziko jaiari... Jai Batzordetik egiten dugun balorazioa oso positiboa da. Duela urte batzuk hasi zen joera aurten berriz hemen dugu: inoiz baino kuadrilla gehiagok parte hartu du San Inazioko jaietan!

Uztailaren 24ko arratsaldean hasiera eman genion San Inazio kolorez jantzen duen asteari. Aioz plazan Vigilante de la barra kuadrillak txupina bota zuen. Pasa den urteko irabazleek jaiari hasiera eman ondoren, kuadrillek haien gurdiak hartu eta Lehendakari Agirre etorbideetik Levante plazako txosnagunera heldu ziren.

Osteguna pasatuta, lehenengo txapelketa gastronomikoa heldu zen. Gisatua prestatu zuten San Inazoko auzokideek bazkaltzeko. Hori eta gero, futbol diana izeneko txapelketari hasiera eman ge-

nion. Kono bat aurpegian jarri eta futbol partidak jokatu ziren kuadrillen artean. Larunbatean Sani Fest kuadrillak urtero antolatzen duen ginkanaren unea heldu zen, eta asteburua bukatzeko, noski, paella lehiaketa heldu zen, baita igande arratsaldeko bolo txapelketa ere.

Astean zehar

Umeentzako ekintza ezberdinak ere egon ziren asteburuan zein astean zehar. Astelehenean, Auzo Eguna ospatu genuen, Errondoko Auzo-etxearen eskutik. Arratsaldeaz, musikazaleen unea gustukoena iritsizen: Sani Rock jaialdia. Aurten, Nekktar, Las Sexpeares, Paimapple eta Xumel izan dira parte hartu duten taldeak! Gainera, aurten urteurrena bizi izan dugu jaietan zehar: fregona jaurtiketa txapelketak 15 urte bete ditu. Urtero lez, Komando Sani kuadrillak antolatu du.

Saskibaloitxapelketa asteartean egin zen, Levante plazako kantxetan. Arratsaldean, tortilla eta kortoen txapelketaren momentua heldu zen, eta plaza jendez gainezka egon zen.

Ohiturak apurtzen

Aurtengo egutegia dela eta, Gazte Eguna ez da ostiralean ospatu, asteazkenean baizik. Hori ez da aitzakia izan gazteentzat (eta ez hain gazteentzat) eta frontoia bete dute frontenis txapelketan parte hartzeko. Gainera, Gazte Asanbladak eta GKSb bazkaria prestatu dute elkarrekin antolatzen duten egitarauaren barruan. Nola ez, gazte egunean zehar beste hainbat ekintza egon dira, besteak beste, auzoko tabernetatik urtero egiten den Poteolinpiada.

Arratsaldetik kuadrillak moztortuta ikusi genituen. Gazte Asanbladak eta GKSb "olinpiadak" gaia emanda, kuadrillek haien moztortu onenak atera zituzten. Azkenik, bi eragileen eskutik Naxker eta Marte Lasarte taldeek girotu zuten Levante plazako oholtza.

Ostegunean baina, pena handiarekin, Sani berpizten duen asteari agur esan genion marmitako lehiaketarekin.

Musika, lehen lerroan

Nola ez, egunean zehar antolatutako ekintzek ez ezik, musikak ere bere lekuan izan zuen. Egunez egun artista ezberdinak egon ziren gure jaiak girotzen: Sani Reggae Colectiv-eko Patas eta Muji, Arratians, Xaukena Xauk, Mikosis, Hertz talde sanitarra, Naxker eta Marte Lasarte. Gainera, aurten Sanireggae eta San Rock jaialdiak ere izan ziren auzokide guztiak animatzeko, eta giro paregabea egon zen txosnagunean!

LUZARRA, DEUSTUKO AUZOA

Azken hamarkadetan taberna giroko kale estua besterik izan ez bada ere, Luzarra izen handia izan da Deustu historikoan: auzo zabal, baserri multzoa, ermita, dorretxe, ospitale... Berezko eremua gaur egun Deustuko Unibertsitatearen esparrua zen, gutxi gorabehera.

Kabako etxeak eta, ezker aldean, Luzarrako Ugazko etxeak (1870). Bizkaiko Foru Agiritegi Historiko

Testua: Hektor Ortega

Aspaldiko izena da Luzarra Deustun. XV. mendean idatzi zuen Lope Gartzia Salazarkoak bere *Bienandanzas e Fortunas* liburu sorta. Hor eman zuen 1270ean Ganguren aldean izandako gudu baten berri. Alde batetik, Zamudiokoak; bestetik, Legizamondarrak. Borroka latzean hildakoak eta zaurituak barra-barra eragin ostean, garaile nor atera zen Luzarrako Peru ("Pero de Lusarra") Legizamondarren buruaren lobak erabaki zuen, Deustuko hogeita bi gizonekin agertu zelako batzuk eta besteak neka-neka eginda zeudenean. Erasoa jo eta zamudiotarrak ihesi atera ziren.

Deustukoa zen Luzarrako Peru hura eta Deustun zegoen Luzarra. Agiri zaharretan Leuzarra zein Luzarra ageri da, aldaera txikiekin: Lusarra, Luzarra, Luxarra eta are Lujarra aurkitu dugu agirietan. Adibidez, "en Leusarra, puso en embargo la pinaza del dicho Martin de Leusarra" (1430), edo "Maria de Virisqueta, moradora en Luçarra" (1430).

Deustun, behinik behin, Leuzarra eta Luzarra aldaerek luzaroan iraun zuten, baina azkenean Luzarra nagusitu zela ematen du. Horrela erakusten du, esate baterako, Luza-

rrabaso bezalako toponimoak sortu izanak. 1773an deustuar gizon batzuek, Olabeagako kaian burla egin ziotenean Manuel Sanchori, handiki baten zerbitzariari alegia, aldarri baten, “Sancho, hoa Luzarrara” esan zioten, barre artean, Luzarrako etxe baten bizi ziren ama-alabak kortejatzera zihoalakoan. Edo, auziko paperetan erdaraz jaso zuten bezala, “hoiío se decía (...) en lengua bascongada lo siguiente: Sancho oa Luzarrara”.

Luzarran, izen horrekin, sei bat etxe edo baserri izan ziren XVI. mendetik aurrera. Baserri eta etxe horietako batzuek bestelako izenak ere eduki zituzten (Ugazko, Ximixua...). Horiez gain, Luzarrako dorretxea izan da bertan XX. mendera arte. Luzarratarrak askazi ahaltsua izan ziren Deustun urte askotan. Bandoen arteko gerran nahastuta ikusi dugu Peru Luzarrako, Legizamondarrei lotuta, eta dorretxeko askaziak Legizamondarren altzoan segitzen zuen XVI. mendearen hasieran. Orduan, oster, ontzigitzan interes handiak zeuzkaten, haiek ere, Deustuko beste dorretxe batzuek bezala (Madariaga, Doneperiaga) ontziola zeukatelako. Adibidez, Plasenciako gotzain Gutierre de Carvajalek Patagoniarako espedizioa prestatu nahi izan zuenean (1535), zortzi barkuetarik lau Luzarrako dorretxeko jaun Lope Ibañez Luzarrakoari enkargatu zizkion. Luzarratarren ontziola gaur egun Salbe esaten diogun lekuan zegoen.

Dorretxea unibertitate komertzialaren lorategiaren behealdean zegoen. Haren inguruan ermita altxatzen zen (Luzarrako San Silbestre) eta, XVI. mendean, baita ospitalea ere, alegia, herriko etxegabeak eta erromesak babesteko

lekua.

XIX. mendearen bigarren erdialdean Deustuko Udalak Luzarra izena erabili zuen Enekuri eta Ramon y Cajal kaleak elkartzen diren lekutik Salberainoko tartea izendatzeko. Hortaz, de-zente handitu zioten barrutia Luzarra zaharri.

Kirikiñoren iritzia

1920ko testu batean, Ebaristo Bustintza *Kirikiñok* “luzar” berbari erreparatu zion, labur-labur. Bere ustea zen lur ustelari, lur beltz bustiari esateko erabiltzen zela. Eta, hara non, Deustuko Luzarra ekarri zuen hizpidera: “Emen Deusto’n be baidago Luzarra deritxon auzo bat; gaur an ezta igarten ezer, uriz edo etxez beteta dago-lako, baña entzun dot lenago Deusto txikijaua zanian, eta gaur beste uri ez eukonian, auzo ori uxingiratsua ixaten zala, ziritza edo iatza andijak egoten ei-ziren”.

Eremu zingiratsuari, padurari lotu zion, beraz, Luzarra toponimoa *Kirikiñok*. Egia da Deustuko eremu zabalak zingirak izan zirela antzina, baina ez dago zantzu gehiagorik Luzarra hortik datorrenik pentsatzeko. Bestaldetik, badago Leuzarra gehiago gaur egun ere Deustutik kanpo, Gatican hain zuzen. Ezin da baztertu bien arteko loturarik izatea.

Kalderapeko
euskal kultur gunea

www.kalderapeko.com
 txakur kalea, 1. 48005
 bilbo • euskal herria
 tfnoa: 94 416 40 99

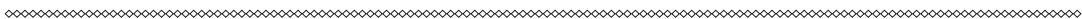
Testua: Bilboko HHlko adineko ikasle zentroa

Hilabete honetan, San Inazioko zentroko eta, oro har, Bilboko HHlko adineko ikasle taldeak idatzitako gutuna partekatzen dugu. Haien asmoa da bidegabetzat jotzen duten egoeraren berri ematea: adinekoentzako hezkuntza-eskaintza murrizten ari da.

Lan-arro aktiboa atzean utzi duten arren, pertsona hauek ere ikasteko, gizarteratzeko eta aktibo jarraitzeko eskubidea —eta beharra— dutela gogorarazi nahi dute. Hezkuntzak, adin guztietan, ongizatea, autonomia eta parte-hartze soziala sustatzen ditu. Hori dela eta, hezkuntza-aukeren murrizketak ez dira soilik kolektibo zehatz baten eskubideen aurkakoak, baizik eta gizarte osoarentzako galera ere badira.

Taldeak eskatu digu gutun hau zabaltzeko, gizarteak egoera honen berri izan dezan eta haien ahotsa entzun dadin. Jarraian, Eusko Jaurlaritzako Lanbide Heziketako Sailburuordetzari zuzendutako gutun osoa jasotzen da.

AT HIZKUNTZARIK EZ? EUSKO JAURLARITZARI

Helduentzako HHletan hizkuntzen irakaskuntza ez-arautua mantentzeko eskaera

2024-2025 ikasturtean Bilboko Helduen Hezkuntzarako San Inazioko zentroan bigarren hizkuntza-maila ikasi dugun helduez osatutako taldea gara. Gutako batzuek lehen maila joan den ikasturtean hasi genuenean, lau urteko heziketa-ziklo bati ekin genion, gaur egun unibertsala den ingelesa eta, bereziki, teknologia ikasteko. Aldi berean, beste ikaskide asko euskara edota frantsesa ikasten hasi ziren.

Joan den ekainaren 10ean, gure irakasleak jakinarazi zigun lau urteko zikloa urtebetera murriztuko dela 25-26 ikasturtean; horrek esan nahi du taldearen zati handi batek, jada bi urte ikasten daramatzanak, ezin izango duela prestakuntzarekin jarraitu datorren ikasturtean.

Egoera honen arrazoia izan daiteke 2023-2024 ikasturteaz geroztik HHlak Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Sailaren mende egoteari utzi diotela, eta Lanbide Heziketako Sailburuordetzaren mende geratu direla. Hortaz, haien helburu nagusia laneratzea da, 2023-2024 ikasturteko Helduen Hezkuntzako Ikastetxe Publikoen Antolamenduan adierazten den bezala (Hezkuntza Sailburuordetzaren ebazpena). 3.1.2. atalean, arautu gabeko prestakuntza-programei buruzkoan, honako hau ezartzen da: “Bereziki lehenetsiko dira ikasleak lan-eskarian orientatuko eta lagunduko dituzten irakaskuntzak eta jarduerak, edo enplegua lortzeko prestatuko dituztenak edo enplegurako lanbide-heziketaren irakaskuntza-mailetara iristeko prestatuko dituztenak”. Era berean, atzerriko hizkuntzen irakaskuntzari dagokionez, honako hau adierazi da: “Helburu bakarra lan-mundura sartzeari erraztea izango da”. Orientazio horrek argi eta garbi baztertzen ditu lanerako adin aktiboan ez dauden ikasleak, eta gaur egun helduen kolektibo zabal bati eragiten dio.

Gure ustez, beharrezkoa da gogoratzea HHEk (Helduen Hezkuntza) oso funtzio sozial garrantzitsua

bete duela gure herrialdean. 1980ko hamarkadan derrigorrezko hezkuntzako titulua (graduata) eskaintzen zuen, eta 2000. urtetik aurrera, bigarren hezkuntzako graduata. Era berean, hezkuntza ez-arautua ere eskaini izan du. Halaber, 80ko hamarkadan, auzoetako HHI zentroak leku izan ziren adineko pertsona askorentzat, irakurtzen eta idazten ikasteko, eta gizarte-proiektu garrantzitsuak ere garatu ziren bertan.

Kezkagarria da HHI zentroen egungo norabideak adineko pertsonen taldea baztertzea; izan ere, gure taldearentzako funtsezkoak dira gizarteratzea, jarduera fisikoa eta intelektuala, ongizaterako ezinbestekoak baitira —eta, beraz, baita gizartearentzat ere—. Gainera, politika horrek kontraesan zuzena du Hezkuntza sailburuak duela gutxi egindako adierazpenekin: izan ere, Radio Euskadiko Boulevard saioan, jaiotza-tasaren jaitsieraren aurrean hezkuntza-proiektuak indartzearen alde agertu zen sailburua.

Bestalde, Lanbide Heziketako Sailburuordetzak adinekoen kolektiboa Hizkuntza Eskola Ofizialetan integratzea proposatu du hizkuntzen ikaskuntzarako alternatiba gisa. Hala ere, aukera hori desagokizat jotzen dugu gure kolektiboarentzat, zentro horietan eskatzen diren lan-erritmoa eta dedikazioa ez direlako gure egoerara egokitzen. Ez da ahaztu behar, gainera, adineko pertsona askok zaintza-lanak egin behar dituztela, eta askotan osasun-arazoak ere dituztela.

Horregatik guztiagatik, gure desadostasun osoa adierazi nahi dugu aurten Helduen Hezkuntzako hizkuntza-eskaintzan aurreikusten diren murrizketen aurrean. Horrenbestez, eskatzen dugu Helduen Hezkuntza Iraunkorrean hizkuntzen irakaskuntza mantentzea, 2023–2024 ikasturtea baino lehen eskaintzen zen moduan, gure ikasketa-ibilbidearekin eta garapen pertsonalarekin jarraitu ahal izateko.

HHiko adineko ikasle taldea

berbetan

SANDOR AUGUSTOrekin

EUSKAL HERRIKO BODYLINE FITNESS TXAPELKETAREN GARAILEA

“Kulturismoa egiteaz gain karate eskolak

Sandor Augusto 27 urteko arangoitiarra da, eta 2025a inflexio urte bihurtu da harentzat. Euskal Herriko Bodyline Fitness txapelketan garaile izan da, eta, gainera, bere dojo propioa ireki du Leioan: Augusto Kyokushin. Lokala ireki zuenetik munduko txoko askotan egon da ikasleekin batera, txapelketaz txapelketa. Gurekin aritu da bizi duen une berezi honi, egun dituen erronkei, eta, batez ere, kirolarekiko sentitzen duen pasioari buruz.

ematen ditut, eta hori da nire pasio nagusia”

Nola hasi zinen kirolaren munduan?

Betidanik izan dut kirolarekiko harremana. Bost urte nituenean hasi nintzen karatea egiten. Haurtzaroan zehar hainbat jarduera probatu nituen: futbola, eskupilota, pala, frontenisa... Beti egon naiz kirolaren munduan murgilduta. Halere, 13-14 urte nituela esanahi sakonagoa hartu zuen nire bizitzan. Nire ama larri gaixotu zen, eta ziurgabetasun horren erdian, kirola nire babeslekua bihurtu zen. Une hartan erabaki nuen kirolean jardun nahi nuela.

Maiatzaren 31n Euskadiko Bodyline Fitness txapelketa irabazi zenuen. Zer suposatu du lorpen horrek zuretzat?

Euskadiko bodyline fitness txapelketa irabaztea nire ametsa zen txapelketan lehen aldiz parte hartu nuenetik. Duela bi urte seigarren geratu nintzen, eta gogoan dut oholtzatik jaitsi bezain laster neure buruari esan niola: “Egunen batean garaikurra eramango duzu”. Orduetik hona, hobetzean zentratu naiz diziplina handiarekin: otordu bakoitza pisatu dut, lo-orduak neurtu ditut... Bidea gogorra izan da, baina diziplina eta konstantziari buruz asko ikasi dut. Merezi izan duen sakrifizioa da, eta oso harro nago.

Nolakoa izan da lehiaketarako prestakuntza eskatzen duen maila kontuan hartuta?

Halako lehiaketa baterako prestatzea ez da hiru hilabeteko kontua, urteetakoa baizik. Berrogeialdiaren ondoren hasi nintzen

eta, batez ere, bi urtetik hona izan dut al-daketa nabariena, konpromiso-mailagatik. Izan ere, egunerokoa guztiz egokitzea eskatzen du: Oporretan ere entrenatzea, dieta xehea egitea, gehigarriak hartzea... Dena neurtu behar da. Ahalegin fisiko, mental eta ekonomiko handia da, eta gogoak funtsezko papera betetzen du, batez ere prestaketaren unerik gogorrenetan.

Prestatzaile fisikoa ere bazara. Zer motatako pertsonak hitz egiten dizute: hasiberriek, lehiakideek...?

Pertsona gehienek beren fisikoa hobetzea bilatzen dute, eta haien kabuz nola egin ez dakitenez nirekin jarten dira kontaktuan. Gimnasio batean lan egiten dut eta askok errutinak birbideratu nahi dituzte emaitzak ikusteko. Hasiberriak ere badaude, noski, baina, berez, inbertitzeko prest dagoen jendea izaten da. Nire lokalean, aldiz, lehiakideekin aritzen naiz. Txapeldun gazteetatik hasi eta tarima batera igo nahi duten 50 urteko pertsonetara artekoak dira nire bezeroak.

Kulturismoaz gain, hainbat diziplinatarako klaseak ematen dituzu. Nolakoa da entrenatzaile lana?

Kulturismoa egiteaz gain, karate eskolak ematen ditut, eta hori da nire pasio nagusia. Horrez gain, jendea proba fisikotarako prestatzen dut, eta crossfit klaseak ere ematen ditut. Hala ere, ez naiz formatu tradizionalera mugatzen: entrena-

“Jendearen babesa erabatekoa izan da eta proiektua hazten ari dela ikusteak harrotasunez betetzen nau.”

berbetan

SANDOR AUGUSTOrekin

▷▷ SAKONEAN

Kirolan maila-altuan lehiatzeak sakrifizioak eskatzen ditu. Bide hau jarraitzeko, zein izan da atzean utzi behar izan duzun gauzarik gogorrena?

Hainbesteko pasioa izateak gauza askori uko egitea dakar, bereziki arlo sozialean: ezin naiz parrandan atera edo lagunekin geratu atsedean hartu eta entrenamendurako prest egon behar dudalako. Ahalegin ekonomikoa ere badakar, gehigarriak eta dieta zorrotzak garestiak izan ohi baitira. Min gehien ematen didana da une garrantzitsuak galtzea: adibidez, nire urtebetetzea ezin dut nahiko nukeen moduan ospatu dieta egiten nagoelako. Halere, nire bizimodua da, eta nire inguruko jendeak ulertzen du.

Kirolean hasi berria den norbaiti aholku bat eman beharko bazenio, zein izango litzateke?

Ez du axola ez adinak ez egoera fisikoak; izan ere, gozoz, ahaleginez eta jarraitutasunez dena lor daiteke. 50 urterekin hasi eta emaitza handiak lortzen dituzten pertsonak ikusi ditut. Konstantea izan behar da eta ez amore eman. Adibidez, nire lehiakideetako batek 10 urte zeramatzan lehiatu gabe eta aurten bi bigarren postu garrantzitsu bat lortu ditu. Kirola egunez egun aurrera egin nahi duten guztientzat da.

mendua kirolari eta pertsona bakoitzari egokitzea da gakoa, gutxienez, nire us-tez. Nire atleta bakar batek ere ez du % 100ean lan egiten, atsedean hartzea ere garrantzitsua delako; beraz, funtsezkoa da haien bizimodua, denbora erabilgarria eta gaitasunak kontuan hartzea.

Aurten zure karate lokal propioa ireki duzu. Nolakoa izan da prozesua eta zein emozio sorrarazten dizu horrek?

Egia esan, amets bat betetzea izan da, urteak neramatzan horren atzetik. Hainbat gimnasiotatik igaro eta ikasle asko prestatu ondoren, urratsa egin nuen. Prozesu bizia izan da, ilusio handiko momentuekin eta bestelako presio batzuekin ere: lekua bilatu, hornitu, denbora eta dirua inbertitu... Baina guztiak merezi izan du. Jendearen babesa erabatekoa izan da eta proiektua hazten ari dela ikusteak harrotasunez betetzen nau. Niretzat lokala nire etxea bezalakoa da. Nire pasioa da, nire lekua munduan, eta atetik sartzen diren guztiak gustura egotea nahi dut.

Zerk bereizten du Augusto Kyokushin Arte Martzialen Eskola beste klub batzuetatik?

Zalantzarik gabe, pasioak bereizten gaitu. Ikasgela bakoitzean arnasten da, ikasleen, entrenatzaileen eta familien artean. Beste klub batzuetan egon naizenean 60 karateketik bik lehiatu izan dute; gurean, 18 ikasletik 15 ari dira lehian. Horrek inplikazio eta gogo maila nabarmentzen du. Gainera, ikasleen inguruak ere asko laguntzen du: gurasoak prest daude seme-alabak munduko edozein lekutara lehiatzera eramateko. Horrek komunitate oso batu bat sortzen du, non denek espiritu bera partekatzen duten. Bihotzez lehiatzen den familia bat gara.

Zer balio transmititzen dizkiezu eskola osatzen duten ikasleei?

Diziplina eta, batez ere, familia sentimendua dira transmititzen saiatzen naizen funtsezko balioak. Tatamian bakarrik lehiatzen diren arren, horren atzean lagun duzun talde bat dago: hemen guztiek zaintzen dute elkar. Ondokoa anaitzat hartzen dute, eta gure eskolaz horrek harrotzen nau gehien.

Denboraldi honetan lau txapelketatan parte hartu duzue, Nintai Cup-a barne. Zer balantze egiten duzu lortutako emaitzei buruz?

Balantzea oso positiboa da. Podium gutxiko kluba izatetik ia txapelketa guztietan irabaztera pasatu gara. Denboraldia Nintai Cup txapelketarekin hasi genuen, non 18 herrialde baino gehiago lehiatu ziren, eta lau urte lortu genituen. Ondoren, Errumaniako Txapelketara joan ginen, eta han ere irabazi genuen. Horri esker, 2026an Gasteizen jokatuko den Munduko Txapelketarako sailkatu

gara. Bizkaiko Txapelketan ere sei lehiakide izan genituen: horietatik lau irabazi eta bi bigarren geratu ziren. Eta Espainiako Txapelketan parte hartu zuten 11 ikasletik 10 igo ziren podiumera. 6 eta 50 urte bitarteko mutilak kategoria bakoitzean gailentzen ikustea harro egoteko modukoa da.

Nola maneiatzen duzu zure entrenamendu pertsonalaren, coach gisa egindako lanaren eta kluba kudeatzearen arteko oreka?

Urteko esperientziari esker ikasi dut ondo antolatzen. Gimnasioan lan egiten dudan bitartean entrenatzen dut, eta horrek asko errazten dit eguneko jarduna. Gainera, nire anaiaren eta aholkulari baten laguntza dut. Entrenatzaile lana nekagarria izan daiteke mezu kopuruagatik, baina plangintzari eta esperientziari esker ondo moldatzen naiz.

Zer helburu duzu epe motz zein luzerako, bai zuretzat eta bai taldearentzat?

Epe laburrean, guztiok familia bat bezala sentitzea eta dojoaz gozatzea nahi dugu. Epe luzera, gure emaitzengatik errekonozimendua izatea eta pertsona gehiagok bat egitea bilatzen dugu. Gure plana haztea da, instalazio hobeak dituen espazio handiagoa izateko. Oraingoz, lehiatzera eta hobetzera bideratzen dugu gure jarduna; dagoeneko konfirmatuta ditugun txapelketetan jarriko dugu gogoia.

“Bihotzez lehiatzen den familia bat gara.”

BILBOKO ASTE NAGUSIA

2024ko Aste Nagusiko txupinera eta pregoilaria

Aste Nagusiak baditu jada datorren abuztuaren 16tik 24ra Marijaiarekin batera jaietan jardungo diren bi pertsonen izenak. Batetik, Francis Díez Rojo, Doctor Deseo taldearen abeslaria, pregoilaria izango da; Udalaren Jaietako Batzorde Mistoak aho batez aukeratu du uribarritarra pregoia irakurtzeko. Bestetik, aurtengo Txupinera Olatz Agirre Sagarna izango da, Txori Barrote Konpartsako kidea. 1969an jaio zen eta Santutxukoa da, nahiz eta, gaur egun, Alde Zaharrean bizi den. Delineatzailea da ogibidez eta Bilboko Udalean lan egiten du. Eskulanak, sukaldaritza eta baratzezaintza ditu zaletasun, eta 17 urteko ibilbidea du konpartsako kide gisa.

HIRIGINTZA

Done Petri Plazan itzalguneak instalatu dira

Pasaden ekainaren amaieran Bilboko Udalak Deustuko Done Petri plazan itzalguneak jarzteari ekin zion, eta uztailaren bukaeran amaitu dute instalazioa. Proiektuak 63.000 euro inguruko aurrekontua izan du eta bi pergola instalatzea ahalbidetu du, lehendik zeuden eserlekudun jardineria bitan, bata iparraldean eta bestea hegoaldean. Egitura berri hau oso lagungarria izango da auzotarrentzat, egun krisi-klimatiko bete-betean gaudela kontuan hartuta; izan ere, bero handiko egunetan plazan itzaletan esertzeko aukera ahalbidetuko du. Bi pergolak altzairuzkoak dira eta estalkia egur termotratatuzko listoiekin egindakoa da. Erosotasunaz gain, plazari itxura moderno eta freskoa erantsi diote.

HIRIGINTZA

San Inazioko kiroldegia hobekuntza

EH Bilduk akordioa lortu du kirol instalazioak hobetzeko eta herritarren eta kirol klubaren eskaerei erantzuteko. Akordioak lau auzotako kiroldegietan izango du eragina: Txurdinaga, Errekalde, Zorrotza eta San Inaziokoetan, alegia. San Inazioaren kasuan, kiroldegian jokatzen duten futbol-taldeen eskariak baloratuko dira etorkizuneko instalazio-erakuntzetan. Erakundetik azaldu dutenez, gaur egun, auzoan futbol-zelai bakarra dago, baina talde kopuruak gora egiten du, batez ere emakumezkoen futbolaren hazkundera. "Izan ere, 30 bat taldetako ia 600 pertsonak erabiltzen dute zelaia gaur egun, eta, beraz, egungo beharrei nola erantzun aztertu behar da", azaldu dute.

GIZARTEA

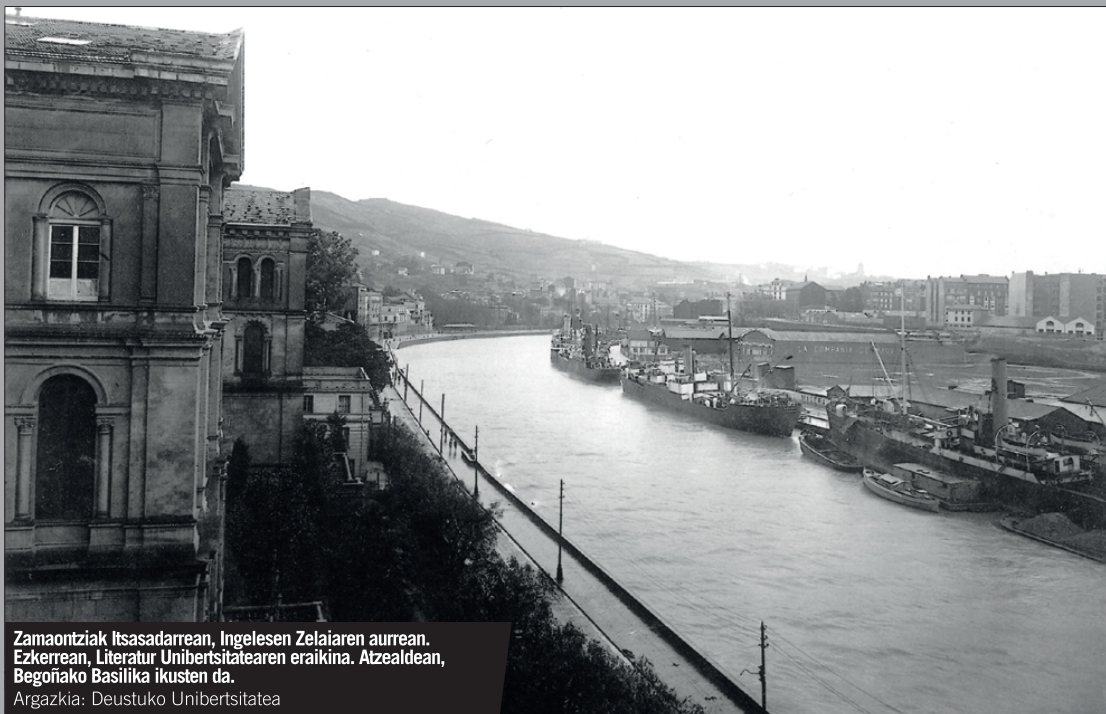
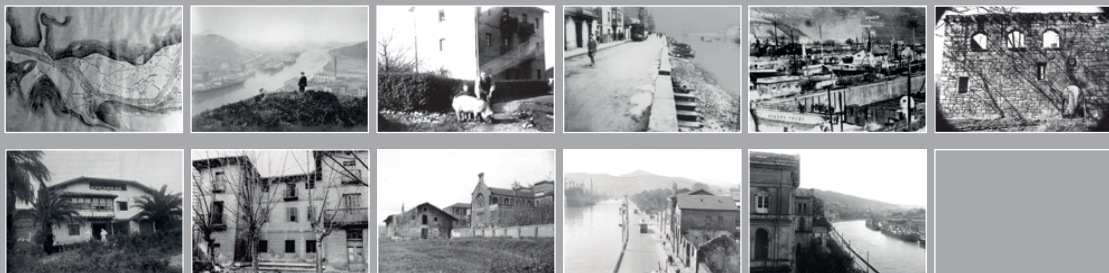
2036an euskaldunak inguru erdaldunetan eta ia arnasgunerik gabe

Siadecok "Norantz doa euskara? Hego Euskal Herria 2036 proiektzio demolinguistikoa" ikerketa argitaratu berri du, eta datuak kezagarriak dira. UEMAren enkarguz egindako lanak iragarri du datozen urteetan euskararen egoera nabarmen ahulduko dela, batez ere erabileran eta ingurune soziolinguistikoan.

Datu arduragarrien artean, nabarmentzekoa da arnasguneak desagertzeko bidean daudela: gaur egun % 2,9 bizi bada halako eremuetan, eta 2036rako % 0,2ra jaitsiko da kopurua. Horrekin batera, euskararen transmisioa eta lehen hizkuntza gisa erabilera ere beheranzko joeran daude.

Hala ere, ikerketak alde positiboak ere agerian utzi ditu: helduen artean ezagutza handitu da, etxe batzuetan euskarak leku egin du, eta atzerrian jaiotakoekin artean erabileraz hazten ari da.

Zamaontziak Itsasadarrean, Ingelesen Zelaiaren aurrean.
 Ezkerrean, Literatur Unibertsitatearen eraikina. Atzealdean,
 Begoñako Basilika ikusten da.

Argazkia: Deustuko Unibertsitatea

Urtea: 1929

Txema Luzuriaga

Elkartasuna: beste udalerri batzuk deusturen alde

Deustuko Elizateak elkartasun adierazpenak jaso zituen beste herri batzuetatik, adibidez; San Salvador del Valleko eta Zalduako udalenak (hurrenez hurren egungo Trapagaran eta Zaldibar), 1924ko apirilaren

25eko eta 27ko udal-batzarretan idatzita geratu zenez. Bilkuran, Deustuk bere nortasunari eusteko borondatea adierazteaz gain, Direktorioari akordio bat ere aurkeztu zioten Bilboko Udalaren proposamena baztertzuz zuen. Aipatzen zutenez, “ez zegoen udal bat deuseztu bezalako muturreko neurria hartzeko oinarririk”. Izan ere, Bizkaiko udalerri onenen artean ei zegoen, “bai bere administrazioa bikaina zelako, bai Udalak martxan jarri zituen proiektuak apartak zirelako”.

Azken atal honi esker amaitu dut 1924ean Deustuko Elizatean gertatutakoari buruzko iruzkin bilduma, irailetik hona argitaratua.

Segi Deustualdean euskara sustatzen. Eskerrik asko denoi!

blb:

BILBOTARRON
ALDIZKARIA

BLB KOMUNIKAZIO KOOP. ELK.

Ramon y Cajal 42, behea

48014, Deustua

admnsrtr.blb@gmail.com | 944471042

**ATXURI
TABERNA**

**Luzarra 1
Deustu**

946 75 40 17

Iragar zaitez

Prest!-en

tel. 94 447 10 42

bilbokoaldizkariak@gmail.com

**Alonso
Pertsianak**

Plaza Celestino Mª del Arenal, 12
48015 Deustu-Bilbao

Tel.: 656 410 475

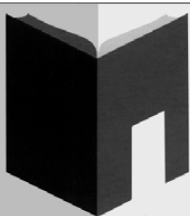
alonsoper@outlook.com

**Optica
Avenida**

Agirre Lehendakaria, 147 Tfnoa:

SAN INAZIO

94 475 11 24

**Urrunago zertarako?
Deustuko Liburudenda**
San Pedro Plaza 4

1924tik Deustun

**Pintorería
La Flor**

Julio Urquijo 3 - Deustu
94 475 18 29

Mantak, edredoiak, ezkontza eta jaunartze
jantziak garbitzen ditugu

artez
euskara zerbitzua

**Probatu
herrizki.eus**

ANDROID APP
Google play

APPLE APP
App Store

REINO DE ESPAÑA GOBIERNO VASCO BFA DVE

Ramon y Cajal, 8 behea
48014 Deustu
tel. 94 475 22 33
matxintxu@eaknet.net

Matxintxu
aek ■ euskaltegia

Matrikula zaitez! **aek**

Nailan
Parquetak - Bamizak

Morgan kalea z/g
48014 Deustu - Bilbo

tfno: 94 475 67 84
nailanparquet@euskalnet.net

**RONDOKO
HORTZ KLINIKA**

Iratxe Jimenez Bobadilla
ODONTOLOGO ELKARGOKIDEA ZKIA: 855

Odontologia orokorra eta prebentiboa
Ume eta helduak
Tratamendu estetikoak eta garbiketa
Peridotntzia eta protesi kengarriak
Ortodontzia

PADI
OSAKIDETZA

Errondoko z/g, SAN INAZIO

94 475 5932

E.P.S. 425/97

Bitxidenda

**Sabin
Erlojudenda**

Rafaela de Ibarra, 6

Tfnoa 94 475 63 16

**PERSIANAS
KM
CERRAMIENTOS**

Deitu eta Ikusi!!

PERTSIANAK ETA ITXIDURAK

Araneko, 28 - 48014 Bilbao

TEL. 94.447.70.32

E-MAIL: persianaskm@persianaskm.com

www.persianaskm.com

BIDAURRE
elekttrizitate eta margo-lanak
2daurrelan@gmail.com
669 42 76 23

Sanferminetan egon al zara noizbait?

**Asier
Indautxu**

Azken lau urteetan joan naiz nire neska bertakoa delako, eta bere etxean geratzen naiz normalean. Nire ustez, Euskal Herriko hiri handietako festarik onena da. Egia da kanpotar asko joaten direla, eta horrek egoera deserosoa egin dezakeela batzuetan, baina Sanferminetan dagoen giroa sekulakoa da, eta abantaila handia da jaiak hango jendearekin bizi ahal izatea.

**Irantzu
Uribarri**

Soilik behin joan naiz eta ez zitzaidan esperientzia gustatu. Mundu mailan hain festa famatua denez guztia masifikatu egin da, eta euskal jaien esentzia galtzen joan dela esango nuke. Kanpotarren presentzia oso handia da eta horrek ez nau erakartzen.

**Alazne
Sarriko**

Inoiz ez dut joateko interesik izan, zezenketen aurka nagoelako. Gainera, oso festa masiboa da, eta hainbesteko jende pilaketak larritzen nau. Zuriz jantzita joatearena polita iruditzen zait, baina ez nik neuk janzteko, eta are gutxiago ostean goitik behera zikintzeko. Lagunek esan didate Iruñean sekulako festa dagoela, baina aipatu ditudan arrazoiak direla eta ez nintzateke joango.

**Andrea
Deustu**

Esperientzia bizitzeko, behin behintzat Sanferminetara joatea gustatuko litzaidake, gutxienez esan ahal izateko egon naizela eta benetan gustuko ez ditudala. Izan ere, inoiz ez naiz joan, eta hortaz, ez dut ezer esan nahi jakin gabe. Hala ere, zezenketak eta jaiaren izaera masiboa kontuan hartuta, Sanferminek ez naute gehiegi erakartzen. Dena den, esan bezala, behin joatea interesgarria iruditzen zait.

**Markel
Basurto**

Aurten hirugarren aldiz izan naiz Sanferminetan, baina lehenengo aldia da egun bat baino gehiago gelditu naizena. Astelehenetik ostegunera egon naiz Iruñean, eta giro paregabea zegoen Jarauta kalean. Primeran pasa dut! Datorren urtean ere aurtengo moduan ibiltzen banaiz, nire abizena jarriko diote Estafeta kaleari.

**Asier
Gallarta**

Bi aldiz egon naiz Sanferminetan, 2022an eta 2024an. Lehenengo urtean txupinazoz egon nintzen eta oso egun betea izan zen. Oso ondo pasatu nuen eta oso polita iruditu zitzaidan giroa. 2024an uztailaren 9an izan nintzen bertan, Espainiako selekzioaren Eurokopako finalerdian, eta primeran pasatu nuen ere. Urte hartan ezagutu nuen zer diren Sanferminak gauze eta itzelak dira.

harkua bete, rha

>> EUSKAL KULTURA

HI HAIZ HI ARTISTA

Testua: Antxon Agirre

Deustualdeko ume eta gazte bihurriok abentura berezia bizi dugu urtero, Txantxiku Aisialdi Taldeko udalekuetan. Zoramen eder honen erdian ari naiz lerro hauek idazten. Izan ere, Txantxikuk euskararen oldarraldi bete honen erdian ekarpen ezinbestekoa egiten dio umeen, nerabeen eta gazteen arteko harremanak euskaraz ehuntzeari. Gozamenetik eta informaltasunetik euskal oasi ezinbestekoa sortzea ahalbidetzen du udalekuen magiak.

Harreman sare berrietan eta belaunaldiarteko elkarbizitza honen eraikuntzan, euskal sorkuntza eta kultura bidelagun handia da. Musikak, kantuek, dantzek zein bertsoek sentimenduak eragin eta bulkada berezia eragiten dute talde sentimendua areagotzeko. Helburu ederra da hau, lehen adiskidetasunak euskaratik eta euskaraz sortzea gozamenarekin uztartuz. Hori da Txantxiku, mundua ikusteko betaurreko berezi bat, sormena landu eta lotsa galtzeko etxe bat. Ikaragarria da hamaika egun hauetan sortzen diren antzezlan txo, kantu, dantza zein testu ederrak. Txantxiku, sorkuntza desberdinen lehen oholtzaratzea ere bada, adierazpide artistiko desberdinak probatu eta elkarbanatzeko gunea.

Horren erakusle adierazgarriena da “Hi haiz hi artista!” gaubela. Euskara, transmisioa eta sormena uztartzen dituen ekintza. Ume guztien gogo eta aurre-prestaketa lanek adierazten dute posible dela gozamena eta euskara elkarlotzea. Testuinguruak sortzean dago gakoa. Eta, horretan egiten dugu lan begiraleok, sinetsita gaudelako testuinguru hauek euskal kulturgintzarekin uztartuz urrats handiagoetara hel gaitezkeela. Transmisioa eta ezagutza garatzeko gorputzetik bizi behar delako, bestela, ez da gauzatuko. Ba ote honetarako udaleku batzuk baino espazio erosoagorik?

**Sormena da bidea.
Iku, iku Txantxiku!!**

BILATU hitzak:

A	H	C	O	T	N	S	I	D	L	E	C	R	T	Y
D	A	T	O	I	G	A	M	E	K	D	E	T	X	R
B	N	S	C	A	I	A	P	K	E	O	G	L	I	N
F	R	H	Y	A	K	I	A	O	G	R	U	W	N	E
B	A	A	H	K	N	R	I	R	C	B	Z	M	P	T
E	P	O	S	R	R	N	T	U	B	O	K	I	A	R
A	C	P	D	O	T	A	E	K	I	Y	I	O	R	K
U	T	A	T	E	X	M	N	I	O	T	Z	U	T	A
C	R	A	Y	M	O	O	T	B	V	I	A	A	A	S
I	S	L	R	E	R	S	K	X	A	N	L	S	F	K
H	H	W	C	B	I	K	E	S	A	T	E	K	E	A
O	D	I	R	K	B	O	E	O	T	I	A	A	M	G
R	A	I	S	L	A	T	H	G	A	G	K	P	I	O
D	U	R	O	S	R	A	M	T	P	O	N	E	N	R
A	D	K	B	E	R	R	R	M	S	R	G	N	I	R
G	I	A	A	C	O	R	O	W	R	R	H	A	S	I
O	I	I	E	L	T	A	O	S	R	I	T	I	T	U
A	Z	X	M	T	E	K	K	I	O	A	X	U	A	L
W	T	O	H	I	U	R	I	B	A	R	R	I	S	R
Y	T	G	A	I	S	O	N	E	A	K	V	O	N	B

Guztiak ordenatuta daude eta ezkerretik eskuinera, goitik behera edo diagonalean aurki daitezke (ikur berezirik gabe):

PA...YA!

TXINPARTA FEMINISTA

SATORRAK

URIBARRI

HOR DAGO!

KRANBA!

KAIXO

ASKAPEÑA

EGUZKIZALEAK

MOSKOTARRAK

TINTIGORRI

KASKAGORRI

TXORI BARROTE

Hitzak nahasian ager daitezke, edozein norabidetan: horizontalean, bertikalean edo diagonalean, baita atzetik aurrera ere:

HAU PITTU HAU

TXINBOTARRAK

ALGARA

ZARATAS

PINPILINPAUXA

PIZTIAK

TRIKIMAILU

MEKAUEN

AIXBERRI

SINKUARTEL

BIZIZALEAK

TXOMIN BARULLO

HONTZAK

ALTAPORRUE

Aurkitu ezkutatutako hitzak:

H	O	R	B	C	T	E	Q	A	I	H	R	U	S	O
A	A	L	D	I	P	A	N	L	X	O	S	W	C	Z
U	X	I	L	S	Z	U	P	R	E	N	H	S	N	U
P	U	A	L	U	I	I	R	I	N	T	E	O	A	T
I	A	T	S	B	R	N	Z	N	M	Z	R	A	M	R
T	P	L	Z	E	K	A	K	A	W	A	P	O	E	I
T	N	I	A	U	A	A	B	U	L	K	E	M	K	K
U	I	R	R	K	I	O	I	N	A	E	H	D	A	I
H	L	R	A	A	M	N	I	T	I	R	A	R	U	M
A	I	E	T	H	U	E	K	O	Z	M	T	K	E	A
U	P	B	A	I	B	S	R	C	G	I	O	E	N	I
U	N	X	S	H	A	L	G	A	R	A	P	X	L	L
E	I	I	T	M	A	R	O	E	S	N	I	T	T	U
A	P	A	A	L	T	X	A	P	O	R	R	U	E	O
K	A	R	R	A	T	O	B	N	I	X	T	R	L	E

ERRIBERA EZ DAGO SALGAI!

Aurten ere, ekaina amaitzear zela, urduritasuna eta emozioa airean antzematen hasi ginen Deustuko Erriberan. Eta beste behin, lau egunez, auzoa kolorez eta alaitasunez jantzi zen. Hondakinen artean loratu eta aldaketa bortitz baten erdian ozen aldarrikatu genuen: Erribera ez dago salgai. Gentrifikazioaren haize hotzak jotzen duen arren, auzoak ez du amore ematen.

Testua eta argazkiak: Txitxardin Jai Batzordea

Ostegunean, erraldioen eta txistularien kalejirak Txitxardin esnatu zuen, auzokideak irribarre artea txupinazorako batuz. Gure pregoilari maitea Jesse izan zen, urteetan zehar jaietako kartelak egiten aritu den Erriberako cowboy-a. Lau egunez kapela eta pistola etxean utzi eta 'lumadun trikonioa' jantzi zuen merezitako aitortza jasoz. Tripa sardinaz bete eta, iluntzean, 'Ixtila' eta 'Mortan Konbat'ekin gorputza mugitu genuen: txosnagunea dantzaleku bihurtu, eta gure eguneko nekea dantzan askatu genuen.

Ostiralean, auzoko txikienek eguneko lehenengo barre algarak eskaini zizkiguten 'Ostraskidetza' antzerkiarekin. Ondoren, auzoaren egoera salatzeko manifestazio-kalejira batek hartu zuen karrika, aldarri eta pankarta artean: hemen ere jendea bizi da eta gure bizitzak ez daude salgai, ERRIBERA EZ DAGO SALGAI. Aldi berean, nagusienek euren jai propioa antolatu zuten, ohiturak eta zaintza sareak berriz bi-ziaraziz; eta noski, saiheski goxoenak jan genituen. Gauak zerua estali zuen, baina Erriberak ez zuen lo

hartu: 'Andoni Ollokiegi'rekin abestu eta dantzatu, eta jarraian, 'Drag Show' ikaragarri zein ikusgarria izan genuen, ausardia eta askatasunaren taupada bat.

Larunbatean, nekea gorputzetan, baina oraindik go-goa piztuta, auzoko chef guztiak martxan jarri ziren. Paella lehiaketan usainak eta umoreak hartu zuten plaza. Egunak egitarau biribila ekarri zuen: igela txapelketa, kukaña, bitsa-festa, pintxada Yolanda Gonzalez plazatxoan... Eta gauak bere gailurra Erriberock jaialdian jo zuen: 'Zaunka', 'Enbata Lorade', 'Pinpilinpussies' eta 'Hmndk TAF' taldeek indar eta soinu bihurtu zituzten gure aldarriak.

Igandeak, azken egunak, nahaste emozional bat utzi zigun: pena, nekea, emozioa eta harrotasuna. Euskal dantzek hasiera eman zioten egunari; eta ondoren bazkari herrikoia, bingo musikatua, 'Zero H' ma-goaren ikuskizuna, playback eta dantza txapelketak.

Amaitzeko, pregoilariaren hitz batzuekin Txitxardini agurra eman genion, besarkada artean, bizipenak bihotzean gordeta, eta 2025eko jaiei agurra emanez.

GORA TXITXARDIN! ORA ERRIBERAKO JAIAK!

URTE BERRI OFF ¡FELIZ 2026!

Zuzendaritza Maitane Zalduegi Viar
Antzezleak Gurutze Beitia, Iñaki Maruri,
Mixel Santamarina, Maria Urcelay

ABUZTUaren 17tik 31ra

www.pabellon6.org

P6

GORA ARANGOITIKO JAIK!

Testua eta argazkiak: Arangoitiko Jai Batzordea

Urtero bezala, ekainaren azken aurreko ostiralean, Arangoitiko biztanleok urtero izaten den jaitsiera egin genuen Txapel Jaiei hasiera emateko. Hamar egunetan zehar kaleak musikaz, ekintza desberdinegaz eta koloredun arropekin bete izan dira.

Arangoiti auzo txiki bat baino ez dela iruditu arren, auzo honetako bizilagunok barruko auzoaren handitasuna erakutsi ahal izan dugu egun hauetan zehar. Jai giro on baten nahiak elkarbizitzak, talde lanak eta egun hauetan jarduera programa aurrera eramateko etengabeko laguntzak auzo bikaina bihurtzen gaitu. Parte hartzen duten konpartsa guztien urte osoko prestakuntzari esker dira posibleak jaiak eta eskerak eman nahi dizkiogu parte-hartzaile bakoitzari,

gazteenetik zaharreneira. Jakina, talde gazteen inplikazioari esker, jaiak antolatzekeo lekukoa hurrengoari pasatzeko aukera ematen digu eta urtero gure kaleetan hainbeste itxaroten ditugun jai hauetaz goza ahal izateko familia handi bat sortzen da.

lazko programarekin alderatuta, aurten askotariko jarduerak izan ditugu baina, hala ere, egitarauan ez da aldatu auzokide guztiei zuzendutako jarduerak eskaintzeko dugun gaitasuna. Ohitura bihurtu den ekintza nabari bat jaitsiera bitartean, orga lehiaketa izan ohi da. Bertan konpartsa gehienok haien eskulan trebetasunak erakusten ditugu orgak apaintzen eta benetan ikusgarriak izaten dira batzuk lortzen dutena. Txikienetatik hasi eta "Haurren Egunean"

motorren lasterketekin eta aurpegi margotzearekin, nagusienetarako tortilla eta paella sukaldaritza lehiaketekin. Jaietan zehar beti egoten dena musika da, berdin dio non, txosnan DJekin eta erromeriekin, kaleetan txarangekin pintxo-pote bitartean edota auzoko tabernetan gustu guztietarako kontzertu desberdinekin.

Aldi berean, esan genezake Arangoitikoak oso jai kiroltsuak direla hainbat kiroletan egoten direlako lehiak, hala nola ping-pongean, frontenisean, barruko arropa lasterketan, xakean eta areto futboleant. Aurten zortea izan dugu aterkiak ez ditugula atera behar izan, eta horrekin batera giroa, beste urteetan bezala, paregabea izan da. Jai hauen ilusioa nabaria izan da parte hartu dugun bizilagun guztien partetik.

Amaitzeko, nabarmentzekoa da aurten Euskal Eguna izan dugula. Aitzinetik gure inguruetan erabili den hizkuntza hain polit honi egin behar genion leku txiki bat, eta euskara sustatzeko eta gure artean hitz egiteko lekua sortu nahian antolatu genuen eguna.

Urterolez, Txapel Jaiak ahaztezinak izan dira arangoitiarrontzat eta auzotik gonbidatzen dugu giro on honetan errespetuz parte hartu nahi duen edonor.

kultur txotx

Literatura eta musika fresko-freskoa gure aholkularien kupelekoka

JON INTXAURRAGA

Irakasle

AZKENA!

Irailan ordezkoka nintzen. Uste nuen besteren batek hartuko zuela zutabea, baina, ezarian-ezarian, uztaila heldu da eta zuei agur esateko ordua. Hamar artikulu idatzi ditut guztira, honekin hamaika. Saiatu naiz atseginak izan daitezela, eta arinak. Euskarak ez du panfleto mardul egilerik edo pena kontalari gehiagorik behar. Nahikoa daude eta, gainera, ez nuke hobeto egingo.

Atzera begiratuz gero, zinema izan dut hizpide gehienbat, atzerrikkoa eta erdaraz batez ere (mea culpa!). Hori dela eta, azken hilabete hauetan deskubritu ditudan artista euskaldunak gomendatuko ditut. Musikan, oso Toc zale egin naiz. Kafe Antzokian gogoz kontra ikusten geratu arren, iluntasunak engantxatu ninduen (Nire loaaaaa!). Horrez gain, Naxker eta Borla izan ditut “Cordobarako bidean bidelagun”. Gainera, “Egunen batean” kantak frogatzen du GKSeK ez duela dena txarto egiten.

Literaturan, Jokin Muñoz aurkikuntza handia izan da. Gure historiaren miseriak ederto deskribatzen ditu. Bestalde, Miren Amurizaren “Pleibak” ez galdu (irailaren 16an Berbaizun!) eta udazkenean Julen Apellaren debutari adi egon (Berrizen harrobi oparoa dago!). Zutabegintzan hiru izen: Irati Zubia (idazkera atsegina eta adibide hurbilak darabiltzana), Oihane Zuberoa Garmendia (Zein da zure pentsatzeko txokoa?) eta Leire Vargas (egunerokoaren behatzaille zorrotza).

Hauxe izan da dena. Plazera izan da kultur gomendioak zuekin partekatzea. Espero dut baten bat gustatu izana. Orain bestaldera itzuliko naiz, irakurlearenara. Txarto esanak barkatu, euskaraz segi, eta ondo esanak kontuan hartu!

Uda ona izan!

Doinua: Sagutxo batzuekin

ENARE MUNIATEGI ETXABE

Elorri bertso-eskolako kidea

Begira jarritz gero
udako bueltara
“Itxita” kartel eta
hegazkinetara
festibal zein kontzertu
edo jaietara,
egutegiko orri
oso bat pasa da
San Pedro egunetik
San Inaziotara.

Uztail osoa hartu
ta honek dakarrena
txupin baten ostean
hasi leike dena.
Ez da errutina bat
herriko jaiena
nahiz eta ez dakigun
egunen ordena
berez ez dau ardura
noiz dan astelehena.

Aldizkarirako ideiaren bat duzu?

Idatzi gure e-postara eta
zurekin harremanetan jarriko gara:
bilbokoaldizkariak@gmail.com

euskaraz e// BARRA // BARRA

Ikur honek euskara erabiltzeko
aukera bermatzen dizu

Bilbao